

Nr 15.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för skepparen G. H. S. Nilsson i Påskallavik från viss skadeståndsskyldighet; given Stockholms slott den 12 januari 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Torsten Nilsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 januari 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Departementschefen, statsrådet Nilsson anför:

Natten till den 19 april 1944 grundstötte motorseglaren »Britta» utanför hamninloppet till Oskarshamn. Befälhavare var skepparen Gunnar Hubert Severin Nilsson, liksom fartyget hemmahörande i Påskallavik. Fartyget befann sig på resa från Oskarshamn till Oxelösund med last av 310 ton klorcalcium i säckar. Det var vid haveriet kaskoförsäkrat i sjöförsäkringsaktiebolaget Öresund för 110 000 kronor. Lasten, som icke var försäkrad, tillhörde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och var avsedd att ingå i gruppen effekt-

förråd å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förrådsfond. Vid grundstötningen sprang fartyget läck, och större delen av lasten förstördes.

Genom utslag den 14 augusti 1944 dömde rådhusrätten i Oskarshamn jämlikt 293 § sjölagen Nilsson till dagsböter för det han vållat grundstötningen genom att låta en oerfaren jungman tjänstgöra som rorsman utan att noggrant övervaka att denne vederbörligen verkställde givna order. Rådhusrättens utslag fastställdes av Göta hovrätt genom utslag den 23 november 1944. Hovrättens utslag har vunnit laga kraft.

Sedermera har rådhusrätten på talan av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen genom utslag den 19 februari 1945 förpliktat Nilsson såsom vållande till skadan att till styrelsen för kronans räkning utgiva ersättning med 34 937 kronor 15 öre jämte rättegångskostnader. Rådhusrättens utslag har vunnit laga kraft.

I en av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte eget yttrande den 27 april 1945 överlämnad skrift har Nilsson anhållit om befrielse från nu ifrågavarande skadeståndsskyldighet och därvid anfört, bland annat, att därest styrelsen — i likhet med vad som brukade ske vid sjötransporter — försäkrat lasten på gängse sätt, skulle vederbörande försäkringsbolag betalat ut ersättning till styrelsen. I så fall hade någon skadeståndstalan mot Nilsson icke kommit i fråga, när sjöförsäkringsbolagen icke brukade rikta regressanspråk mot fartygsbefälhavare, som genom felaktig navigering vållat av bolagen ersatta skador. Till stöd för riktigheten av sistnämnda påstående har Nilsson åberopat tre av verkställande direktören i sjöförsäkringsaktiebolaget Öresund, ordföranden i styrelsen för sjöförsäkringsföreningen Skåne—Halland, ömsesidig, och verkställande direktören i Sydsvenska ömsesidiga ångfartygsförsäkringsbolaget utfärdade intyg.

Nilsson har vidare uppgivit, att hälftenlotten i »Britta» ägdes av hans fader Sven Magnus Nilsson i Påskallavik, som vore fartygets huvudredare, medan skeppsklareraren E. Samuelsson i Oskarshamn och Nilsson själv ägde vardera en fjärdedel i fartyget. Bortsett från nämnda fjärdedel ägde Nilsson praktiskt taget ingen förmögenhet.

I sitt yttrande den 27 april 1945 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen tillstyrkt Nilssons framställning. Styrelsen hade i ärendet inhämtat utlåtande av statens krigsförsäkringsnämnd, varav framginge, att sjöförsäkringsbolagen otvivelaktigt handlade i enlighet med den praxis, som återgivits i de vid Nilssons skrift fogade intygen. Det kunde sålunda, enligt vad nämnden upplyst, med säkerhet antagas, att därest styrelsen i förevarande fall haft lasten försäkrad, försäkringsgivaren icke skulle gjort regressanspråk gällande mot Nilsson. Nämnden hade heller icke i något fall fört regresstalan mot befälhavare, som vållat av nämnden ersatt haveri. Det syntes därför styrelsen oskäligt, att befälhavaren skulle ställas väsentligt sämre, då staten stode självrisk för en sjöfrakt än då risken vilade å ett försäkringsbolag.

I fortsättningen anför styrelsen, att därest Nilsson komme att utan angivande av särskilda villkor befrias från skadeståndsskyldighet, det såsom en följd därav icke bleve möjligt att från rederiet utkräva ersättning för de för-

luster, styrelsen genom haveriet lidit, när rederiet då icke skulle hava kvar sin regresstalan mot Nilsson. Enligt vad styrelsen från krigsförsäkringsnämnden inhämtat vore det emellertid en fast praxis bland sjöförsäkringsbolagen att i fall, varom här vore fråga, icke heller göra krav gällande mot vederbörande rederi. Med hänsyn härtill syntes det styrelsen skäligt, att jämväl rederiet befriades från skyldighet att till styrelsen utgiva ersättning i anledning av haveriet. Skulle emellertid skadestånd anses böra utkrävas av rederiet, måste talan härom anhängiggöras före den 19 april 1946.

Styrelsen framhåller slutligen, att därest Nilsson och rederiet befriades från skadeståndsskyldighet gentemot styrelsen, skulle väg- och vattenbyggnadsväsendets förrådsfond belastas med en förlust av 34 937 kronor 15 öre. Man kunde nämligen utgå från att rederiet skulle hava möjlighet att betala ifrågavarande skadestånd, när enligt vad styrelsen inhämtat vid tiden för avlåtandet av styrelsens skrivelse ingen in-teckning vore beviljad i »Britta», vars värde uppginge till omkring 80 000 kronor. Då styrelsens för-rådsrörelse icke vore så stor, att det skulle vara motiverat att allenast med utgångspunkt därifrån låta förrådsfonden stå sådana risker, som privata före-tagare brukade täcka genom försäkring, hemställer styrelsen, att 34 937 kronor 15 öre måtte ställas till styrelsens förfogande för att av anslaget till oförut-sedda utgifter tillföras förrådsfonden under gruppen effektförråd.

Statskontoret har i yttrande den 7 maj 1945 uttalat, att ämbetsverket med hänsyn till i ärendet lämnade upplysningar icke ville motsätta sig att Nilsson och redaren för »Britta» befriades från ersättningsskyldighet för de i sam-band med grundstötningen uppkomna skadorna å fartygets last.

Riksräkenskapsverket, som den 22 juni 1945 yttrat sig över Nilssons fram-ställning, har icke funnit något att erinra mot bifall till densamma samt har tillika uttalat, att därest framställningen bifölles, jämväl redaren för fartyget skäligen borde befrias från ersättningsskyldighet.

Med hänsyn till vad i ärendet upplysts finner jag mig i likhet med ämbets-
verken böra tillstyrka, att Nilsson befrias från skyldigheten att gälda det ut-
dömda skadeståndsbeloppet. Jag förutsätter, att därest Nilsson erhåller sådan
befrielse, talan i saken ej väckes mot rederiet för motorseglaren »Britta».

Departementa-
chefen.

I det för innevarande budgetår anvisade investeringsanslaget å 14 500 000 kronor till Väg- och vattenbyggnadsväsendets förrådsfond har inräknats ett belopp av 500 000 kronor till ersättande av genom olyckshändelser förstörd egendom. Med hänsyn härtill anser jag mig icke böra biträda väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om överförande från anslaget till oförutsedda utgifter till förrådsfonden av ett belopp, motsvarande det utdömda skadeståndet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skepparen Gunnar Hubert Severin Nilsson må befrias från honom åliggande ersättningsskyldighet till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med 34 937 kronor 15 öre jämlikt rådhusrättens i Oskarshamn utslag den 19 februari 1945.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.
